

2023/2024. tanév

Országos írásbeli forduló

I. korcsoport, 7-8. évfolyam

Írásbeli feladatlap

MEGOLDÓKULCS

1. rész

Elért pontszám:

/108 pont

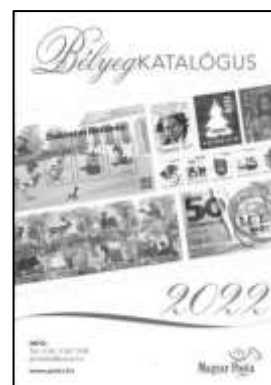
Üdvözlünk, kedves Könyvtárostánár!

Néhány hasznos információ a megoldókulcs ezen változatához:

- A **válaszokat** zöld, vastag betűvel írtuk be.
- A megoldások után zárójelben adtuk meg az item sorszámát.
- Ha többféle válasz is lehetséges, akkor azokat /-rel jelöltük.
- Dőlt betűvel a *kiegészítő magyarázatot* adtuk meg.
- Az aláhúzott kifejezések a kötelező tartalmi elemeket jelölik.

A részletes megoldásokat, az elfogadható alternatívák teljes listáját és azok használati magyarázatait az ítemes megoldókulcsba írtuk. Kérjük, azokat is tekintse át!

A mellékleteket a diákoknak nem kellett visszaadni, azokat megtarthatták.

A feladatlaphoz a következő mellékletek tartoznak:

- ISBN 978-963-437-706-1
- Bélyegkatalógus 2022

Támogatók:

Kulturális és Innovációs Minisztérium, Nemzeti Kulturális Támogatáskezelő, Nemzeti Tehetség Program
Bookline, MATARKA, Filaposta
Országos Széchényi Könyvtár

1. HOVA MENJÜNK ÉSZLELNI?

A kaszpi haragossikló ritka, védett faj, nem él mindenhol. Nézd meg az Országos Kételtű- és Hullótérképezés Program oldalán, mit tudhatsz meg az élőhelyekről!

a) Melyik szervezet a program gazdája?

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület / MME (1.)

b) Magyarország mely településeinek közelében észlelték eddig a legtöbbet ebből a fajból? Írj kettőt!

Budapest / Villány / Nagyharsány

2-3. item: *A fentiek közül bármelyik kettő.*

4. item: *Nem ír oda nem illő települést. Akkor adható pont, ha válaszolt a kérdésre. Pl.: nem jó válasz: Dunaiújváros, Dunavecse, Dunaföldvár, Paks*

Egyikőtök egy túraalkalmazás oldalán már talált is az egyik helyhez egy előre tervezett túrát *A Szársomlyó megmászása* címmel.

c) Mi a túratervező oldal címe?

Természetjáró / Természetjáró Földön, vízen két keréken (5.)

d) Ki írta a túraleírást?

Várnai László (6.)

Járj utána a túra jellemzőinek, hogy dönteni tudjatok, alkalmas-e a célotokhoz!

e) Milyen nehézségű a túra?

könnyű (7.)

Az észlelések többsége a táblázatba kigyűjtött helyeken volt.

f) Ikszeld be, hogy melyik helyhez milyen a túraút viszonya!

Hely	Áthalad rajta	Mellette halad	Nem megy arra
Ördögszántás		X (8.)	
szoborpark		X (9.)	
Nagyharsányi-kristálybarlang			X (10.)

g) Tanárotoz vezetésevel végigmehettek ezen a túrán? Miért?

Nem, (11.) mert

csak szakvezetővel látogatható / fokozottan védett terület. (12.)

h) Ha ezt a helyszínt és túrát választjátok, akkor melyik településen keressetek szállást?

Nagyharsány / Villány (13.)

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	
13.	

2. HOGYAN UTAZZUNK ODA?

A tervek szerint Budapestről Pécsig kell átszállás nélkül eljutnotok, onnan a helyi szervezők megoldják. Természetesen fontos nektek a minél kisebb ökológiai lábnyom, ezért utánajártok az utazás környezeti hatásának.

a) Keress az interneten és töltsd ki a táblázatot a döntéshez szükséges adatokkal!

Az autóbusz és az autó is a Népliget autóbusz-pályaudvarról indul.

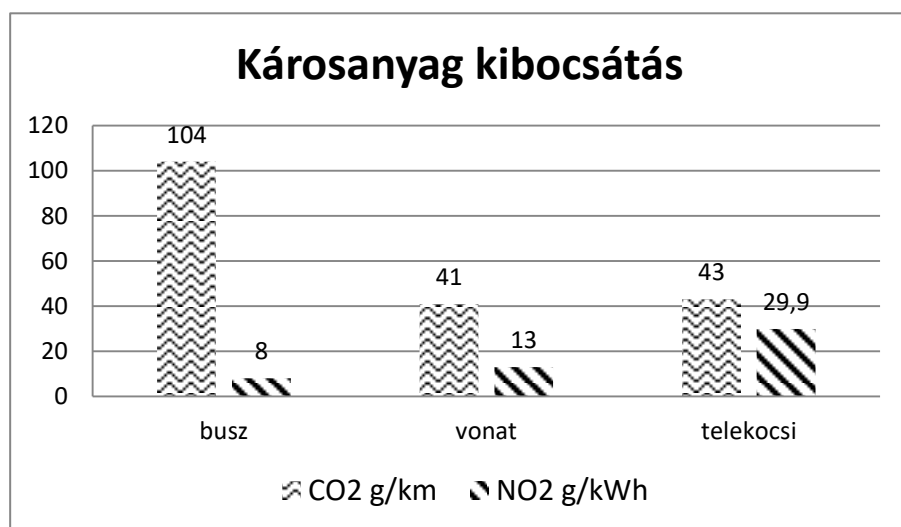
Az utolsó oszlop kitöltéséhez használd a lentebbi grafikont is!

Jármű	km	Ár egy diáknak	CO2 kibocsátás	
			kiszámítás módja	eredmény
autóbusz (menetrendszerinti)	207	1850 Ft (ha 207 km)	104x207 (ha 207 km)	21 528
	217 (14.)	2175 Ft (ha 217 km) (15.)	104x217 (ha 217 km) (16.)	22 568 (17.)
személygépkocsi (5 fő)	230	2570 Ft	43x230	9 890
	201 (18.)		43x201 (19.)	8 643 (20.)
vonat	237 (21.)	2970 Ft (22.)	41x237 (23.)	9 717 (24.)

16., 19., 23. item: Ha azt írja, hogy szorzás, akkor is megadható a pont.

15. itemhez: a teljesárú jegy
3690 Ft (207 km) és 4015
(217 km) Ft

22. itemhez: a teljesárú jegy
4940 Ft

b) Milyen forrásokat használtál?

Jármű	Oldal címe / szolgáltatás neve
autóbusz	menetrendek.hu / Menetrendek.hu (25.)
személygépkocsi	Google Maps / Google térkép (26.)
vonat	Elvira / elvira.mav-start.hu / jegy.mav.hu / www.mavcsoport.hu (27.)

c) Melyik közlekedési formát célszerű választani a fenntarthatóságot figyelembe véve? Indokold a választodat az összegyűjtött adatokkal!

autóbusz / személygépkocsi / vonat (28.)

29. item: Használ az indoklásban legalább 1 adatot a fent láthatóak közül.

30. item: Jól (az érvelésének megfelelően, az adat jelentésének megfelelően) használja az adatot.

31. item: Indoklusként fogalmaz.

14.	
15.	
16.	
17.	
18.	
19.	
20.	
21.	
22.	
23.	
24.	
25.	
26.	
27.	
28.	
29.	
30.	
31.	

3. KELL EGY SZAKÉRTŐ VENDÉG!

Az év hullője programban az *Eltűnő harcos siklónk* címmel mutatták be a 2024-es kiválasztottat. Milyen jó lenne a poszt íróját meghívni a táborba!

a) Hogy hívják a poszt szerzőjét?

Babocsay Gergely (32.)

b) Szeretnél többet megtudni róla. Melyik magyar könyvtári adatbázis alkalmas az itt megadottak közül az alábbi kérdések megválaszolásához?

MEK MOKKA MATARKA OSZK katalógus

Kérdés	Adatbázis neve
Milyen könyvei jelentek meg magyarul?	OSZK / OSZK katalógus (33.)
Mely nagyobb magyar könyvtárakban érhető el a könyvei?	MOKKA (34.)
Milyen cikkeket publikált a magyar folyóiratokban?	MATARKA (35.)

c) Milyen más állatoktól írt még cikkeket? Adj meg kettőt, hogy tudjátok, miről érdemes még tőle kérdezni!
homoki gyík / keresztes vipera / kockás sikló / fali gyík / gekkó / teknős / fűrészpikkelyes-vipera / alpesi tarajosgőte / dunai tarajosgőte / vöröshasú unka / ásóvipera / dél-afrikai törpe-puffogóvipera / egér / palesztin vipera / barátfóka / szalamandra (36-37.)

38. item: *Ha nem ír rossz állatfajt. Pont csak a feladat kitöltése esetén adható.*

d) A poszt végén természetesen források is vannak. Az ott ajánlott könyvet például mely könyvtárban lehet megtalálni a nemzeti könyvtáron kívül? Adj meg egyet!

Békés MK / MATE Kosáry / OH OPKM / Balassi / Bródy / Csorba / DEENK / Dr. Kovács / II. Rákóczi / Katona / KSH / Méliusz / PTE / SZTE Klebelsberg / SZIE / Verseyhy / Állatorvosi E. Hutýra / Eötvös / FSZEK / Mg-i / Soproni Egy. / Takáts (39.) (OSZK nem elfogadható.)

Felkérő levelet küldtök a poszt szerzőjének az egyik intézménybe/szervezethez, ahol dolgozik.

e) Címezd meg a borítékot!

Feladó:
 Bod Péter Ált. Isk. Bp.
 Óbuda

1. Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület / MME Kétféltű- és Hüllővédelmi Szakosztály / 2. Mátra Múzeum / MTM Mátra Múzeuma (40.)

Babocsay Gergely (41.)

1. Budapest / 2. Gyöngyös (42.)

1. Költő u. 2. / Pf. 283. 2. Kossuth Lajos utca 40. (43.)

**1. 1121 / 1536
 2. 3200
 (44.)**

f) Egy könyvet is ajándékoznátok az előadónak a fenntartható fejlődésről. A fenntarthatóság miatt antikvár könyvet vennétek. Keress a Bookline oldalán! Add meg a könyv bibliográfiai azonosító adatait!

108. item: *Antikvár és fenntartható fejlődés tematikájú könyvet választ a Bookline oldaláról.*

szerzőség (45.) cím, (46.) megjelenési adatok (hely és/vagy kiadó), (47.) év (48.)

49. item: *Nem ír oda nem illő adatot. (Terjedelemért, ISBN-ért nem jár pontlevonás.)*

50. item: *Egy elterjedt hivatkozási stílusnak megfelelő adatsorrend, középpontozás.*

Pl.: Végh László (45.) (1999): (48.) Fenntartható fejlődés. (46.) Debrecen (47.)

g) A regény, amit a feladatlaphoz kaptál jó lenne környezettudatos ajándéknak? Környezetvédelemmel minden eladható... Nézz utána a *Tudatos Vásárlók* termékcímke adatbázisában, hogy a könyv első oldalainak egyikén látható termékcímke vajon csak reklámfogás, vagy mire utal!

Termékcímke neve:

FSC Mix (51.)

Jelentése: **tartalmaz / részben abból áll (52.)**

FSC tanúsított erdőgazdálkodásból / újrahasznosított / ellenőrzött forrású összetevő (53.)

A könyv ennek alapján szolgálja a fenntartható fejlődést? Miért?

igen / nem / részben (54.)

55. item: *Használja a címke jelentését.*

56. item: *Érvelően fogalmaz.*

32.	
33.	
34.	
35.	
36.	
37.	
38.	
39.	
40.	
41.	
42.	
43.	
44.	
108.	
45.	
46.	
47.	
48.	
49.	
50.	
51.	
52.	
53.	
54.	
55.	
56.	

A versenyző tanuló kódszáma:

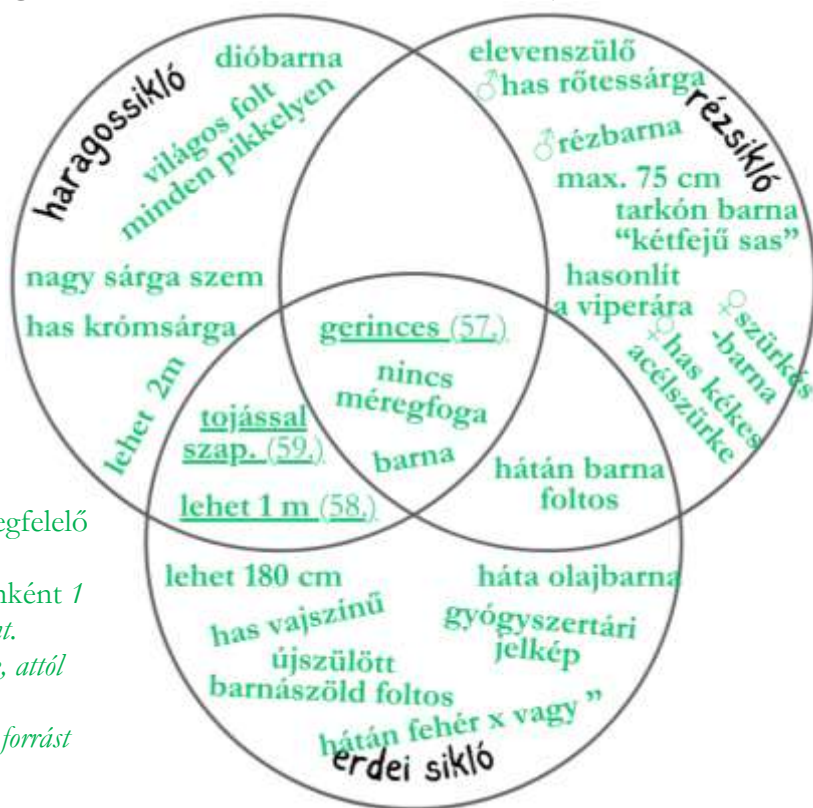
Ehhez a feladatlaphoz csak a könyvtár állománya áll rendelkezésedre.

4. MIRŐL FOGJUK FELISMERNI?

Az észlelés alapvető feltétele, hogy felismerjük az állatot. A programban pedig más hüllőket is lehet rögzíteni.

a) Írd az alábbi jellemzőket a halmazábrába, és keress még 4 másik ismertetőjegyet, jellemzőt! Azokat is rögzítsd az ábrában!

gerinces lehet 1 m tojással szaporodik

60-63. item: megfelelő helyre írt ismertetőjegyenként 1 itemre adható pont. Maximum négyre, attól függően, hogy a b) feladatnál milyen forrást adott meg!

64. item: Nem ír rossz adatot vagy rossz helyre. Akkor adható pont, ha kitöltötte a feladatot.

b) Add meg az ehhez használt egyik forrásodat úgy, ahogyan azt egy irodalomjegyzékben kell! szerzőség (65.) cím, (66.) megjelenési adatok (hely és/vagy kiadó), (67.) év (68.)

69. item: Nem ír oda nem illő adatot. (Terjedelemtől nem jár pontlevonás.)

70. item: Egy elterjedt hivatkozási stílusnak megfelelő adatsorrend, központosítás.

Pl. Janisch Miklós – Zsámboki Orsolya (65.) (1983): (68.) Kígyók, békák. 2. fel. kiad. (Búvár zsebkönyvek) Móra, (67.) 60 p. [Az ábra ennek alapján készült.]

Pl.: Gerstmeier, Roland (65.) (összeáll. és szerk. 1992): (68.) Nagy európai természetkalauz. Több mint 730 állat- és növényfaj több mint 730 színes kép (66.). Officina Nova, (67.) 191 p.

c) Az állatok beazonosítása a terepen is szükséges. Add meg, hogy milyen típusú kézikönyvet érdemes ehhez magatokkal vinni!

határozó (71.)

57.	
58.	
59.	
60.	
61.	
62.	
63.	
64.	
65.	
66.	
67.	
68.	
69.	
70.	
71.	

5. FONTOSAK IS?

A tudatlanság is veszélyeztető tényező. Gyűjts érveket a kételtűek és hüllők védelme mellett az alábbi szövegből!

A hüllők szerepéről röviden

A fenntarthatóság fontos eleme, hogy a lehetőségeinkhez mérten megőrizzük a biodiverzitást (biológiai sokszínűséget). A kételtűeknek és a hüllőknek hatalmas ökológiai szerepük van a táplálékláncban betöltött helyük miatt, gyakorlatilag ők azok a ragadozók, melyek a növényvilág által ellátott elsődleges fogyasztókat, főleg a rovarokat és rágcsálókat fogyasztják, és jelentős biomasszát alkotnak. Számos vonuló madár számára a legfontosabb táplálékforrást jelentik. Egyes mezőgazdasági kultúrákban (pl. zöldség-kertészetben) a biológiai védekezés fontos tagjaiként is számíthatunk rájuk. Ennek ellenére egyre több kételtű- és hüllőfaj kerül a védett fajok listájára, nem egyet a közvetlen kipusztulás fenyeget. Magyarországon ezek az állatok az emberre nézve ártalmatlanok, a keresztes vipera kivételével, nem jelentenek semmilyen veszélyt.

Felhasznált irodalom:

Juhász Lajos: *Hazánk kételtűi és hüllői*. Budapest, Mezőgazda Kiadó, 2009, 88 p.

Kucska Krisztián - Babocsay Gergely: *A hüllők védelmében*. Budapest, Magyar Természettudományi Múzeum, é.n., URL: http://www.nhmus.hu/hu/tudd/kutatasainkrol/babocsay_gergely_interju
Utolsó letöltés: 2024.02.11.

72-75. item: *A fent aláhúzott kulcsszavak közül 4 db.*

76. item: *Szavakat húz alá nem (tag)mondatokat.*

77. item: *Nem húz alá nem megfelelő szót.*

a) Húzz alá a fenntartható fejlődéssel kapcsolatban 4 olyan kulcsszót a szövegben, ami egy másokat meggyőző vitában fontos érv, szempont lehet!

b) Az ajándékba kapott könyv javasolt oldalai (10., 48-50., 54. o.) alapján készíts egy legalább 3 szintes táplálékláncot vagy táplálékpiramist!

szárnyas hangya (78.) → zöld levelibéka (79.) → gólya / haragossikló (80.)

békapete (78.) → szalamandra (79.)

csiga / rovar / egér / gyík (78.) → haragossikló (79.)

81. item: *Rajz formája: nyilakkal, vagy piramis forma.*

82. item: *Ki-két eszike jelölés.*

72.	
73.	
74.	
75.	
76.	
77.	
78.	
79.	
80.	
81.	
82.	

6. SZERESSÜK IS!

Ahogy nézegetitek a leírásokat, képeket, kiderül, hogy van, aki nem lelkesedik a kételtűekért és a hüllőkért. Győzzük meg őket, mert az ezeket az állatokat veszélyeztető egyik tényező az emberi ellenszenv!

Egy kedves ismerősön keresztül mindig könnyebb megkedvelni egy csoportot. Trevor, a béka például vicces, kedves szereplő a *Harry Potter*-ben.

A feladatlaphoz kapott regényt különösen ajánlja könyvtárostanárod az ökotáboros programotokhoz.

a) Vajon miért ezt ajánlja? Indokold a regény tartalmával! Két indok elegendő lesz.

a főszereplő egy béka / kételtű / vagány, szerethető a főszereplő / van egy küldetése neki is / szerepel benne környezetvédő / hüllő (kígyó, sikló) is van benne / a mocsárréten (a természetben) játszódik / korosztályunknak megfelelő (9+)

83-84. item a fentiek közül kettőért adható pont.

b) A könyv mely része segített gyorsan válaszolni a kérdésre?

hátsó borító / borító / első borító / címlap (85.)

c) Hogy hívják a regényben szereplő kételtűeket, hüllőket? Segítenek a könyv illusztrációi! Nevezd meg hármat!

Faj	Név
zöld levelibéka (86./88./90)	Hope (87./ 89./91)
haragossikló (86./88./90)	Alfréd (87./ 89./91)
zöld levelibéka (86./88./90) foltos szalamandra	Hubi (87./ 89./91) Frick

86-91. item sorrendje mindegy, de a névre csak akkor adható pont, ha megfelelő faj mellé van írva.

Már a könyv címe is vicces, ami segíthet az idegenkedés oldásában.

d) Érdekes lenne utánanézni, hogy az eredeti is így hangzik-e. Mi az eredeti cím?

Sei kein Frosch! (92.) Ein Tierkrimi in Grün äh Blau. (93.)

93. itemhez: áthúzás nélkül is elfogadható az alcím.

e) A könyv mely részén találtad meg?

előzéklapon (94.)

f) Milyen típusú kézikönyv segítene a fordítás ellenőrzésében?

kétnyelvű szótár / szótár / többnyelvű szótár / kéziszótár (95.)

83.	
84.	
85.	
86.	
87.	
88.	
89.	
90.	
91.	
92.	
93.	
94.	
95.	

7. NÉPSZERŰSÍTSD!

A fenntarthatóság az élet minden területén jelen kell, legyen. Ennek jegyében az ökotáborban egy népszerűsítő kampányban is gondolkodtok. A bélyegszakkörben Erzsi néni lelkesedését látva támad egy ötletetek. Megkeresitek majd a postát, hogy indítson egy „újrahasznosító gyűjtői programot”, egy rendhagyó bélyegsorozatot, melyben nem új bélyegeket gyártanak, hanem a meglévőkből javasolnak fenntartható fejlődésre fókuszáló sort.

(Forrás: ENSZ Bécsi Információs Szolgálat, unis.univienne.org)

a) Nézd meg az ENSZ által 2015-ben elfogadott fenntartható fejlődési célokat, majd válassz hozzájuk az ajándékba kapott bélyegkatalógusból két bélyeget!

Bármelyik itemre csak akkor jár pont, ha az oldalszám mellett a cikkszám vagy a terméknév is szerepel.

Cikkszám	Terméknév (magyarul)	Katalógus oldalszám	ENSZ cél(ok) sorszáma
(96.)	(97.)	(98.)	(99.)
(100.)	(101.)	(102.)	(103.)

b) Írj indoklást is! Miért azt választottad ahhoz a cél(ok)hoz?

104. item: A fenntartható fejlődéshez kapcsolja.

105. item: Utal a bélyeg tartalmára.

106. item: Mindkét bélyeg választását magyarázza és/vagy összekapcsolja.

107. item: Indoklásként fogalmaz.

96.	
97.	
98.	
99.	
100.	
101.	
102.	
103.	
104.	
105.	
106.	
107.	

Örülünk, hogy részt vettél az értékelő/felkészítő munkában!